

Bruselis, 2017 04 12
COM(2017) 211 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Vaikų migrantų apsauga

{SWD(2017) 129 final}

1. ĮVADAS

Pastaraisiais metais labai išaugo į Europos Sąjungą atvykstančių vaikų migrantų skaičius; daugelis jų – nelydimi vaikai. 2015 ir 2016 m. Europos Sąjungoje apie trisdešimt procentų prieglobsčio prašytojų buvo vaikai¹. Per pastaruosius šešerius metus bendras prieglobsčio prašančių vaikų skaičius išaugo šešis kartus².

Už statistinių duomenų slypi pavieniai vaikai, turintys įvairios su migracija susijusios patirties, kuri daugeliu atvejų būna traumuojanči. Vaikai migrantai ypač pažeidžiami dėl savo amžiaus, dėl to, kad yra toli nuo namų, taip pat dėl to, kad dažnai būna atskirti nuo tėvų arba globėjų. Taigi jiems būtina ypatinga ir tinkama apsauga.

Tiek mergaitės migrantės, tiek berniukai migrantai iki atvykimo į ES teritoriją ir (arba) į ją atvykus patiria pavojų, dažnai jie patiria ypač žiaurų smurtą ir išnaudojimą, tampa prekybos žmonėmis aukomis, patiria fizinį bei psichologinį smurtą ir seksualinę prievartą. Jiems gali kilti marginalizacijos, išitraukimo į nusikalstamą veiklą arba radikalėjimo rizika. Vaikai gali dingti arba būti atskirti nuo savo šeimų. Dėl sunkios šeimų materialinės padėties arba dėl to, kad jos siekia mergaites apsaugoti nuo tolesnio seksualinio smurto, mergaitės patiria itin didelę priverstinės santuokos riziką. Rizika dar labiau padidėja, kai vaikai keliauja nelydimi arba yra priversti kartu su nepažįstamais suaugusiais gyventi perpildytuose centruose.

Apsaugoti vaikus – tai visų pirma užtikrinti, kad būtų puoselėjamos Europos vertybės – pagarba žmogaus teisėms, orumui ir solidarumui. Taip pat būtina užtikrinti Europos Sąjungos teisės vykdymą ir laikytis Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos ir tarptautinės žmogaus teisių teisės nuostatų dėl vaiko teisių. Būtent todėl visų vaikų migrantų apsauga visais migracijos etapais, neatsižvelgiant į jų statusą, yra prioritetas tikslas.

Daugelį metų Europos Sąjunga kartu su valstybėmis narėmis šioje srityje vykdo aktyvius veiksmus. Dabartinėje ES įvairių sričių politikoje ir teisės aktuose nustatyta tvirta vaikų migrantų teisių apsaugos sistema, apimanti visus aspektus, įskaitant priėmimo sąlygas, prašymų tvarkymą ir integravimą. **Veiksmų plano dėl nelydimų nepilnamečių (2010–2014 m.)**³ veiksmais didinamas informuotumas apie nelydimų vaikų migrantų apsaugos reikmes ir skatinama įgyvendinti apsaugos veiksmus⁴. Naujausi dokumentai, kuriuose sprendžiamas vaikų migrantų apsaugos klausimas, – tai Europos migracijos darbotvarkė⁵ ir komunikatas dėl jos įgyvendinimo būklės⁶. Komisijos rekomendacijoje „Investicijos į vaikus. Padėkime išsivaduoti iš nepalankios socialinės padėties“ pateikiama rekomendacijų, kaip bendro pobūdžio ir tikslinėmis priemonėmis mažinti vaikų skurdą ir didinti jų gerovę⁷. Taigi valstybės narės yra sukaupusios gausių su vaikų migrantų apsauga susijusių žinių ir gerosios patirties.

¹ Šiame dokumente sąvokos „vaikai migrantai“ ar „vaikai“ apima visus trečiųjų šalių piliečius vaikus (jaunesnius nei 18 metų amžiaus asmenis), priverstinai perkeltus arba migruojančius į ES teritoriją ir ES teritorijoje kartu su savo šeima (ir artimaisiais), su asmeniu, kuris nėra šeimos narys (atskirti vaikai), arba savarankiškai, prašančius arba neprašančius prieglobsčio. Šiame komunikate vartojama Jungtinių Tautų Vaiko teisių komiteto Bendrosios pastabos Nr. 6 dėl vaiko teisių 8 pastraipoje pateikta sąvokos „atskirtas vaikas“ apibrėžtis.

² <http://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/data/database>.

³ COM(2010) 213 *final*.

⁴ Kartu su šiuo komunikatu pateikiamas Komisijos tarnybų darbinis dokumentas – veiksmų plano įgyvendinimo nuo 2012 m. ataskaita, SWD(2017) 129.

⁵ COM(2015) 240 *final*.

⁶ [COM\(2016\) 85 final](#).

⁷ 2013 m. vasario 20 d. Komisijos rekomendacija 2013/112/ES „Investicijos į vaikus. Padėkime išsivaduoti iš nepalankios socialinės padėties“ (OL L 59, 2013 3 2, p. 59).

Nors esama gerosios patirties pavyzdžių ir valstybėse narėse padaryta tam tikra pažanga, dėl pastaruoju metu labai išaugusio atvykstančių vaikų migrantų skaičiaus nacionalinės sistemos ir administracijos patyrė spaudimą, taip pat šiomis aplinkybėmis paaiškėjo, kokių esama su visų kategorijų vaikais migrantais susijusių spragų ir trūkumų. 2016 m. lapkričio 28–30 d. Komisijos surengtame **10-ajame kasmetiniame vaiko teisių forume „Vaikų migrantų apsauga“**⁸ ir specialių apskritojo stalo posėdžių metu vykusiose diskusijose su nevyriausybinė ir tarptautinių organizacijų atstovais, taip pat 2017 m. sausio 26–27 d. surengtoje konferencijoje „Pasiklydę migracijoje“ (angl. „*Lost in Migration*“)⁹, atkreiptas dėmesys į tai, kad, siekiant geriau apsaugoti vaikus migrantus, būtina imtis tikslinių veiksmų. Be to, Europos Tarybos generalinio sekretoriaus specialiojo įgaliojimo migracijos ir pabėgėlių klausimais 2017 m. kovo 23 d. ataskaitoje nurodytos pagrindinės problemos, kurių Europoje patiria vaikai migrantai¹⁰.

Atsižvelgiant į išaugusį į Europą atvykstančių vaikų migrantų skaičių ir į didėjantį spaudimą nacionalinėms migracijos valdymo ir vaikų apsaugos sistemoms, šiame komunikate aprašomi veiksmai, kurių šiuo metu turi imtis arba kuriuos šiuo metu turi tinkamiau įgyvendinti Europos Sąjunga ir jos valstybės narės, be kita ko, pasinaudodamos atitinkamų ES agentūrų (Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros, Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO) ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros (FRA)) parama.

Šiame komunikate remiamasi susijusiomis ES iniciatyvomis, kuriomis siekiama išspręsti su migracija susijusias problemas, įskaitant specialias papildomas garantijas, pasiūlytas įgyvendinant ES prieglobsčio teisės aktų reformą¹¹, taip pat numatytas Integravimo veiksmų plane¹² ir Komisijos rekomendacijoje dėl grąžinimo¹³, pridėtoje prie Atnaujinto veiksmų grąžinimo srityje plano¹⁴. Taigi dokumento tikslas – pateikti **suderintų ir veiksmingų priemonių**, kuriomis būtų galima pašalinti svarbias su apsauga susijusias spragas ir patenkinti tokius į Europą atvykusių vaikų poreikius kaip jų tapatybės nustatymas, priėmimas ir procedūrinių garantijų įgyvendinimas ir tvarių sprendimų priėmimas. Dokumentu taip pat siekiama visais migracijos etapais paspartinti kompleksinių veiksmų įgyvendinimą, pavyzdžiui, geriau ir tikslingiau išnaudoti ES finansinę paramą, tobulinti duomenų apie vaikus migrantus rinkimą ir apmokyti visus su vaikais migrantais dirbančius asmenis. Šie veiksmai bus įgyvendinami užtikrinant sąveiką su veiksmais, kuriuos Europos Sąjunga vykdo siekdama apsaugoti vaikus visame pasaulyje, įskaitant kilmės ir tranzito šalis.

Visos šios priemonės turėtų būti įgyvendinamos laikantis **ES visapusiško požiūrio į migracijos valdymą, kad būtų galima veiksmingai apsaugoti vaikus migrantus daugiausia dėmesio skiriant tarpvalstybinio bendradarbiavimo stiprinimui**¹⁵.

Įgyvendinant visus su vaikais susijusius veiksmus arba priimant su vaikais susijusius sprendimus, visų pirma turi būti laikomasi **vaiko interesų apsaugos** principo.

⁸ http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=34456.

⁹ http://lostinmigration.eu/Conclusions_Lost_in_Migration_Conference.pdf.

¹⁰ <https://www.coe.int/en/web/portal/-/srs-g-identifies-main-challenges-for-migrant-and-refugee-children-in-europe>.

¹¹ Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1620_lt.htm ir http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2433_lt.htm.

¹² COM(2016) 377 *final*.

¹³ C(2017) 1600 *final*.

¹⁴ COM(2017) 200 *final*.

¹⁵ Laikantis dešimties principų, svarbių kuriant integruotas vaiko apsaugos sistemas; http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf.

2. PAGRINDINIŲ PRIEŽASČIŲ ŠALINIMAS IR MIGRACIJOS MARŠRUTAIS KELIAUJANČIŲ VAIKŲ APSAUGA. SPARTESNIS ES IŠORĖS VEIKSMŲ ĮGYVENDINIMAS

Siekiant apsaugoti vaikus migrantus, visų pirma reikia pašalinti **pagrindines priežastis**, dėl kurių tiek daug vaikų ryžtasi pavojingai kelionei į Europą. Tai reiškia, kad būtina stiprinti pastangas siekiant trečiojoje šalyse panaikinti skurdą ir nepriteklių ir sukurti integruotas vaiko apsaugos sistemas, kad būtų galima sustabdyti nuolatinius smurtinius ir dažnai užsitęsusius konfliktus ir išspręsti priverstinio gyventojų perkėlimo, nevienodo gyvenimo lygio, ribotų ekonominių galimybių problemas, taip pat užtikrinti teisę naudotis pagrindinėmis paslaugomis¹⁶. Europos Sąjunga ir jos valstybės narės dėjo daugiau pastangų, kad būtų nustatyta visapusiška išorės politikos sistema ir sustiprintas bendradarbiavimas su šalimis partnerėmis įtraukiant vaiko apsaugos aspektą į pasaulio, regionų ir dvišalio lygmenų veiksmus. Europos Sąjunga visiškai įsipareigojusi įgyvendinti Darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m., kuria raginama siekti, kad visame pasaulyje vaikai galėtų augti nepatirdami smurto ir išnaudojimo, kad būtų apsaugotos jų teisės ir kad jiems būtų užtikrinta galimybė įgyti kokybišką išsilavinimą ir naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis.

2015 m. **Valetos aukščiausiojo lygio susitikimo politiniame pareiškime ir veiksmų plane**¹⁷ raginama užkirsti kelią neteisėtai migracijai, neteisėtam migrantų gabenimui ir prekybai žmonėmis ir su tuo kovoti (ypatingą dėmesį skiriant moterims ir vaikams), taip pat šalinti pagrindines neteisėtos ir nesaugios migracijos priežastis. 2016 m. patvirtinus partnerystės modelį¹⁸, migracijos aspektas ES užsienio politikoje dar labiau įtvirtintas siekiant pašalinti pagrindines migracijos priežastis ir iš naujo sutelkti dėmesį į ES paramą vystymuisi.

Šiuo metu tęsiami konkretūs pirmiau minėto požiūrio įgyvendinimo veiksmai ir daugiausia dėmesio skiriama **vaiko apsaugos mechanizmų kūrimo šalyse partnerėse rėmimui**; ypatingas dėmesys skiriamas nelydimiems vaikams, kad migracijos maršrutu keliaujantiems vaikams būtų užtikrinta saugi aplinka. Pavyzdžiui, projektu „Geresnis migracijos valdymas“ (46 mln. EUR) siekiama Somalio pusiasalyje pagerinti migracijos valdymą regionų lygmeniu – suteikiant specialią apsaugą nelydimiems ir atskirtiems nepilnamečiams, kurie jau yra tapę prekybos žmonėmis ir neteisėto žmonių gabenimo tinklų aukomis. Regioninės plėtros ir apsaugos programoje, pagal kurią vykdomi projektai Etiopijoje (30 mln. EUR), Kenijoje (15 mln. EUR), Somalyje (50 mln. EUR), Sudane (15 mln. EUR) ir Ugandoje (20 mln. EUR), ypatingas dėmesys skiriamas nelydimų nepilnamečių apsaugai siekiant sukurti įrodymais pagrįstų, naujoviškų ir tvarių su vystymuisi ir apsauga susijusių sprendimų, kurie būtų naudingi tiek pabėgėliams, tiek juos priimančioms bendruomenėms, įskaitant sprendimus, susijusius su galimybe naudotis pagrindinėmis teisėmis ir paslaugomis. Vakarų Afrikoje parama teikiama kilmės ir tranzito šalims, kad, padedant kurti bendrus apsaugos standartus ir tvarius asmenų grąžinimo ir reintegravimo mechanizmus, būtų stiprinamas regionų bendradarbiavimas vaiko apsaugos srityje ir remiamas Vakarų Afrikos migruojančių vaikų apsaugos tinklas. Šiuo metu regione, pavyzdžiui, Mauritanijoje, įgyvendinami ir kiti tiksliniai veiksmai, skirti galimoms prekybos vaikais aukoms apsaugoti.

Dėl neteisėtos nelydimų vaikų migracijos į ES nesaugiais maršrutais šie vaikai gali tapti prekybos vaikais ir išnaudojimo aukomis, taip pat kyla pavojus jų sveikatai, o galbūt net gyvybei. Intensyviau rengiamos **informuotumo didinimo kampanijos**, per kurias teikiama informacija apie riziką ir pavojus, kuriuos vaikai patiria keliaudami migracijos maršrutu.

¹⁶ Žr. Komisijos komunikatą „Gyventi oriai: kai priklausomybę nuo pagalbos pakeičia savarankiškumas“, COM(2016) 234 *final*.

¹⁷ <http://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2015/11/12-valletta-final-docs/>.

¹⁸ COM(2016) 385 *final*.

Vykdamas **ES finansuojamas humanitarines operacijas** bus toliau atsižvelgiama į konkrečius berniukų ir mergaičių poreikius ir į jų pažeidžiamumą, taip pat bus užtikrinama jų apsauga perkėlimo laikotarpiu. Prireikus kilmės šalyje ir įvairiais migracijos maršrutais keliaujantiems asmenims bus teikiama parama, įskaitant smurto prevenciją ir reagavimo į smurtą (įskaitant seksualinį smurtą) veiksmus, bylų valdymą, prarastų civilinių dokumentų atkūrimą ir registravimą, šeimos narių paiešką ir susijungimą, psichologinę ir socialinę paramą, informacijos teikimą, švietimą ir skubios apsaugos suteikimą nelydimiems vaikams¹⁹. Pavyzdžiui, Pietų Sudane Jungtinių Tautų Vaikų fondas (UNICEF) vykdo vaiko apsaugos srities veiklą, kurios pagrindinis tikslas – užkirsti kelią atskyrimui ir imtis reagavimo į atskyrimą veiksmų, taip pat užtikrinti šeimos narių paiešką ir jų susijungimą; teikti psichologinę ir socialinę paramą; šviesti minų rizikos išvengimo klausimais ir teikti kitą prevencinę informaciją apie gyvybės gelbėjimo paslaugas; išlaisvinti ir reintegruoti prie ginkluotųjų pajėgų ir grupuočių prisijungusius vaikus. Irake Tarptautinis aljansas „Gelbėkit vaikus“ teikia skubią gyvybės gelbėjimo pagalbą krizės Mosule paveiktiems vaikams ir jų šeimoms, taip pat užtikrina, kad šalies viduje perkelti ir priimančiosiose bendruomenėse gyvenantys berniukai ir mergaitės turėtų geresnes galimybes naudotis kokybiškomis, įtraukiomis švietimo ir vaiko apsaugos paslaugomis. Afganistane Tarptautinė migracijos organizacija padeda teikti humanitarinę apsaugą pažeidžiamiems dokumentų neturintiems nelydimiems nepilnamečiams iš Afganistano.

Reaguodama į krizę Sirijoje ir atsižvelgdama į tai, kad pusė Sirijoje ir kitose šalyse esančių asmenų, paveiktų krizės Sirijoje, yra vaikai, Komisija dirba siekdama įgyvendinti Londono konferencijoje²⁰ nustatytą tikslą – **visiems vaikams pabėgėliams užtikrinti galimybę mokytis**. Siekiant suteikti dėl krizės Sirijoje perkeltiems vaikams galimybę naudotis švietimo paslaugomis, visame regione pagal Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonę arba iš Europos Sąjungos regioninio patikos fondo, sukurto reaguojant į krizę Sirijoje, skirta daugiau kaip 700 mln. EUR. Dalis šių lėšų skirta pagal regioninius partnerystės švietimo srityje susitarimus su UNICEF, kuriuos įgyvendina Libanas, Turkija ir Jordanija, taip pat bendradarbiaujant su SPARK, Vokietijos Jordanijos universitetu, Britų taryba, Vokietijos akademinė tarnyba, *Nuffic*, *Expertise France* ir Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuru (UNHCR), kad būtų galima skirti stipendijas pažeidžiamiems ir Sirijoje perkeltiems studentams bei Sirijos pabėgėliams ir taip jiems padėti įgyti kokybišką aukštąjį išsilavinimą. Balandžio 4–5 d. Briuselyje surengtoje konferencijoje Sirijos ateities rėmimo klausimais²¹ Komisija ir kiti konferencijos dalyviai susitarė toliau dirbti siekdami užtikrinti, kad Sirijos ir viso regiono vaikai netaptų „prarastąja karta“ ir kad visiems priimančiosiose bendruomenėse gyvenantiems vaikams pabėgėliams ir pažeidžiamiems vaikams būtų suteikta galimybė naudotis kokybiškomis švietimo paslaugomis, mergaitėms ir berniukams užtikrinant vienodas galimybes.

Neseniai peržiūrėtose **ES vaiko teisių propagavimo ir apsaugos gairėse**²² atnaujintas ES įsipareigojimas palaikant ryšius su trečiosiomis šalimis, įskaitant kilmės arba tranzito šalis, propaguoti ir saugoti vaiko teisių nedalumą. Šiose gairėse ES ir valstybių narių institucijų darbuotojams pateikiamos rekomendacijos dėl sistemą stiprinančio požiūrio įgyvendinimo siekiant

¹⁹ Žr. SWD(2016) 183 *final*, „Humanitarinė apsauga. Geresnė apsauga siekiant sumažinti riziką, kylančią humanitarinių krizių išstikties asmenims“ (angl. „*Humanitarian Protection: Improving protection outcomes to reduce risks for people in humanitarian crises*“).

²⁰ Konferencijos deklaracija paskelbta adresu <https://www.supportingsyria2016.com/news/co-hosts-declaration-of-the-supporting-syria-and-the-region-conference-london-2016/>.

²¹ Konferencijos deklaracija paskelbta adresu <http://www.consilium.europa.eu/lt/press/press-releases/2017/04/05-syria-conference-co-chairs-declaration/>.

²² ES vaiko teisių propagavimo ir apsaugos gairės, 2017 m. kovo 7 d., 6846/17, https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/22017/guidelines-promotion-and-protection-rights-child_en.

užtikrinti visiems vaikams priklausančių teisių apsaugą. 2017 m. balandžio 3 d. patvirtintose išvadose²³ Taryba pabrėžė, kad Europos Sąjunga toliau **aktyviai dalyvaus Pasaulinio susitarimo dėl pabėgėlių ir Pasaulinio susitarimo dėl migracijos rengimo procese**, kuris pradėtas 2016 m. rugsėjo mėn. priėmus Niujorko deklaraciją dėl pabėgėlių ir migrantų²⁴. Šiomis aplinkybėmis Taryba dar kartą patvirtino, kad būtina apsaugoti visus vaikus migrantus ir vaikus pabėgėlius, neatsižvelgiant į jų statusą, ir visais atvejais, visiškai laikantis Jungtinių Tautų Vaiko teisių apsaugos konvencijos ir jos fakultatyvių protokolų nuostatų, pirmiausia apsaugoti vaiko, įskaitant nelydimų ir atskirtų nuo šeimų vaikų, interesus.

Pagrindiniai veiksmai

Komisija ir valstybės narės turėtų:

- pirmumo tvarka įgyvendinti veiksmus, kuriais siekiama stiprinti vaiko apsaugos migracijos maršrutuose sistemas, įskaitant veiksmus, vykdomus pagal Valetos aukščiausiojo lygio susitikimo politinį pareiškimą ir veiksmų planą, taip pat pagal partnerystės modelį ir vystomojo bendradarbiavimo priemones;
- padėti šalims partnerėms sukurti tvirtas nacionalines vaiko apsaugos sistemas ir civilinės būklės aktų registracijos tarnybas, taip pat vykdyti tarpvalstybinį bendradarbiavimą su vaiko apsauga susijusiais klausimais;
- remti projektus, kuriais sprendžiami trečiosiose šalyse, per kurias driekiasi migracijos maršrutai, esančių nelydimų nepilnamečių apsaugos klausimai, visų pirma siekiant užkirsti kelią prekybai vaikais arba neteisėtam vaikų gabenimui;
- aktyviai įgyvendinti ES vaiko teisių propagavimo ir apsaugos gaires.

3. GREITAS IR IŠSAMUS TAPATYBĖS NUSTATYMAS IR APSAUGOS SUTEIKIMAS

Vaikams migrantams atvykus į Europos Sąjungą visada turėtų būti **nustatyta jų tapatybė ir jie turėtų būti užregistruoti kaip vaikai**; tuo tikslu visoje Europos Sąjungoje reikėtų naudotis vienoda duomenų forma (pvz., kad būtų galima nurodyti, ar vaikas yra nelydimas, atskirtas, ar keliauja su šeima, taip pat nurodyti jo pilietybę arba kad jis yra asmuo be pilietybės, nurodyti jo amžių, lytį ir pan.). Vykdamas visas su valstybės sienos kirtimu susijusias procedūras, pirmiausiai reikėtų pasirūpinti vaikais, o vykstant tapatybės nustatymo ir registravimo procesui jiems turėtų būti suteikiama tinkama profesionalių darbuotojų parama. Įmdami pirštų atspaudus ir rinkdami biometrinius duomenis, šie darbuotojai visų pirma turėtų laikytis vaiko interesus atitinkančio požiūrio ir atsižvelgti į jų lytį. Reikėtų geriau atlikti sisteminių ir individualų pažeidžiamumo ir specialių apsaugos poreikių, įskaitant su sveikatos priežiūra susijusius poreikius, vertinimą.

Vaikai, ypač nelydimi vaikai, patiria dar didesnę **išnaudojimo ir prekybos vaikais** riziką²⁵. Vaikai yra itin pažeidžiamų asmenų grupė, kuri domina prekyautojus žmonėmis; atsižvelgiant į tai, kiek vaikų atvyksta į Europos Sąjungą, dar labiau išauga rizika, kad jie gali tapti šios veiklos aukomis. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti mergaičių ir berniukų, kurie galėjo būti tapę įvairių formų seksualinio smurto arba smurto dėl lyties aukomis, poreikių tenkinimui. Tačiau vaikai ne visada perduodami (arba ne visada skubiai perduodami) nacionalinėms vaikų apsaugos institucijoms ir (arba) jiems ne visada taikomi (arba ne visada skubiai taikomi) nacionaliniai nukreipimo mechanizmai, nors tai padaryti būtina. Gali būti sunku nustatyti vaikų be pilietybės tapatybę, jei pilietybės jie neturi dėl to, kad jų tėvai yra asmenys be pilietybės, arba dėl to, kad motinos pilietybės šalies teisės aktais, kuriais

²³ 2017 m. balandžio 3 d. Tarybos išvados dėl vaiko teisių propagavimo ir apsaugos, 7775/17.

²⁴ 2016 m. rugsėjo 13 d. Niujorko deklaracija dėl pabėgėlių ir migrantų, A/71/L.1*.

²⁵ Žr. COM(2016) 267 *final*.

reglamentuojama pilietybė, jie yra diskriminuojami dėl lyties, todėl Europos Sąjungoje vėluojama suteikti jiems statusą.

Taigi **už vaiko apsaugą atsakingas asmuo** turėtų dalyvauti nuo pat tapatybės nustatymo ir registravimo etapo pradžios. Pirmosioms su migrantų antplūdžiu susiduriančioms valstybėms narėms prireikus turėtų talkinti kitos valstybės narės – ES agentūros turėtų į tas valstybes nares siųsti ekspertus. Būtina migrantų antplūdžio valdymo centruose skubiai spręsti vaiko apsaugos klausimą – kiekviename iš šių centrų skiriant vaiko apsaugos pareigūną, t. y. už vaiko apsaugą atsakingą asmenį, kuris palaikytų ryšius visais su vaikais susijusiais klausimais, neatsižvelgiant į tai, ar vaikai yra tarptautinės apsaugos prašytojai, ar ne.

Dažnai **tarptautiniai šeimos narių paieškos ir susijungimo** procesai nevykdomi, jie per ilgai trunka arba pradedami per vėlai, taip yra ir kilmės bei tranzito šalyse. Šios procedūros turėtų būti įgyvendinamos sklandžiau ir greičiau dėl visų vaikų – prašančių tarptautinės apsaugos (taigi atitinkančių perkėlimo kriterijus pagal Dublino reglamentą)²⁶ ir atitinkamais atvejais prašančių apsaugos pagal Šeimos susijungimo direktyvą²⁷. Be to, prieš vaiką nukreipiant tolesnėms procedūroms arba prieš patikint lydinčiam suaugusiajam vaiko globą, reikėtų imtis priemonių, kad būtų galima patikrinti su suaugusiais vykstančių atskirtų vaikų šeimos ryšius.

Dingę vaikai migrantai turi tokią pačią teisę į apsaugą kaip dingę atitinkamos valstybės vaikai. Siekiant išspręsti vaikų dingimo problemą, būtina nustatyti tvirtus prevencijos mechanizmus ir reagavimo priemones. Kalbant apie prevenciją, būtina skubiai nustatyti bet kurioje Europos Sąjungos teritorijoje rastų dingusių vaikų tapatybę, juos užregistruoti ir perduoti vaiko apsaugos institucijoms.

Reikia parengti procedūras ir protokolus, **kad būtų galima sistemingai perduoti duomenis** apie visus nelydimų vaikų dingimo atvejus ir į juos **reaguoti**²⁸. Visų pirma priėmimo centrų vadovai, taip pat ir kiti vaiko globa besirūpinantys asmenys turėtų pranešti policijai apie visus vaikų dingimo atvejus. Atitinkamais atvejais reikėtų naudotis karštosiomis pranešimų apie dingusius vaikus linijomis (116 000 karštoji linija veikia visose ES valstybėse narėse) ir nacionaliniais pranešimų apie vaikų dingimą mechanizmais. Policija turėtų registruoti visus nelydimų vaikų dingimo atvejus – policijos pareigūnai turėtų įvesti perspėjimą dėl dingusio vaiko į Šengeno informacinę sistemą (SIS) ir bendradarbiauti su nacionaliniu SIRENE biuru. Valstybės narės taip pat turėtų paprašyti Interpolo atitinkamai paskelbti pranešimą apie dingusius asmenis²⁹, prireikus įtraukiant ir Europolą. Siekiant didinti informuotumą su vaikų dingimu susijusiais klausimais, taip pat būtų galima atitinkamose viešose vietose rengti informavimo kampanijas.

Neseniai pateiktuose siūlymuose atlikti SIS reformą pateiktas pasiūlymas perspėjimų dėl dingusių vaikų sistemoje pridėti informacijos apie dingimo atvejus, nurodant (jei žinoma) dingimo aplinkybes ir tai, ar vaikas yra nelydimas ir (arba) ar jis yra prekybos žmonėmis auka³⁰. Vyksta darbas, susijęs su automatizuoto pirštų atspaudų identifikavimo sistemos įdiegimu SIS. Įdiegus šią sistemą SIS bus galima atlikti paiešką pagal pirštų atspaudus ir patikimiau nustatyti, kuriems vaikams reikalinga apsauga. Sumažinus amžių, kurio sulaukusiems vaikams gali būti imami pirštų atspaudai ir daromi

²⁶ Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, OL L 180, 2013 6 29, p. 31–59.

²⁷ Direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą, OL L 251, 2003 10 3, p. 12–18.

²⁸ Žr., pvz., Švedijos visapusišką požiūrį į dingusius nelydimus vaikus (nacionaliniai nustatymo veiksmai / analizės veiksmai / tolesni veiksmai). <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/manskliga-rattigheter/ensamkommande-barn-som-forsvinner/Sidor/mapping-analysis-follow-up-on-missing-unaccompanied-minors-in-sweden.aspx>.

²⁹ Kad tarptautinės apsaugos prašytojams arba jų šeimoms nekiltų rizika, jog tam tikri subjektai trečiojoje šalyse gali padaryti didelės žalos, reikėtų deramai atsižvelgti į garantijas.

³⁰ COM(2016) 883 *final*.

veido atvaizdai, nuo 14 iki 6 metų, kaip siūloma pakeistame EURODAC reglamente, būtų taip pat lengviau susekti dingusius vaikus³¹. Be to, būsima atvykimo ir išvykimo sistema³² taip pat padės geriau nustatyti Europoje dingusių vaikų, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, tapatybę ir juos susekti.

Pagrindiniai veiksmai

Valstybės narės raginamos nuo 2017 m., padedant Komisijai ir ES agentūroms, imtis šių veiksmų:

- rinkti palyginamus duomenis ir jais dalytis, kad būtų lengviau tarpvalstybiniu lygmeniu sekti dingusius vaikus ir patikrinti šeimos ryšius;
- imant pirštų atspaudus ir renkant biometrinius duomenis, laikytis vaiko interesus atitinkančio požiūrio ir atsižvelgti į jų lytį;
- užtikrinti, kad už vaiko apsaugą atsakingas asmuo dalyvautų nuo pat tapatybės nustatymo ir registravimo etapo pradžios ir kad kiekviename migrantų antplūdžio valdymo centre būtų paskirti vaiko apsaugos pareigūnai;
- parengti reikiamas procedūras ir protokolus, kad būtų galima sistemingai perduoti duomenis apie visus nelydimų vaikų dingimo atvejus ir į juos reaguoti.

4. DERAMŲ PRIĖMIMO EUROPOS SĄJUNGOJE SĄLYGŲ UŽTIKRINIMAS

Vaikų migrantų **priėmimo sąlygos** apima ne tik saugų ir tinkamą apgyvendinimą, bet ir visas reikiamas paramos paslaugas, kuriomis užtikrinama vaiko interesų apsauga ir gerovė, pavyzdžiui, nepriklausomo atstovavimo paslaugos, taip pat galimybė naudotis švietimo paslaugomis, sveikatos priežiūros paslaugomis, psichologinė ir socialinė parama, su laisvalaikiu ir integracija susijusios priemonės.

Priėmimo centrai ne visada yra pritaikyti prie vaikų poreikių, o darbuotojai ne visada yra apmokyti arba kvalifikuoti, kad galėtų dirbti su vaikais. Dar ne visuose priėmimo centruose nustatytos tinkamos vaiko apsaugos ir saugumo užtikrinimo priemonės. Kartais individualus poreikių vertinimas yra nepakankamas arba jis visai neatliekamas, todėl neužtikrinamas kiekvieno vaiko individualių poreikių tenkinimas. Pastaraisiais metais nelydimiems vaikams dažniau nei anksčiau yra skiriama globa šeimose ir (arba) globa globėjų šeimose, ji sėkminga ir ekonomiškai efektyvi, tačiau dar neišnaudojamos visos šio metodo teikiamos galimybės. Reikalinga psichologinė parama traumuotiems vaikams ir šeimoms, taip pat specialios paslaugos mergaitėms ir berniukams, kurie gali būti patyrę seksualinį smurtą ir smurtą dėl lyties, kuriomis didinama galimybė naudotis seksualinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūros paslaugomis. Bendruomenėse gyvenantys vaikai gali susidurti su kliūtimis, trukdančiomis naudotis sveikatos priežiūros ir švietimo paslaugomis. Ne visada užtikrinama, kad vaikams būtų anksti suteikiama galimybė gauti švietimo paslaugas, nors pagal Jungtinių Tautų Vaiko teisių apsaugos konvenciją tai yra viena iš vaikų žmogaus teisių ir labai svarbu ją apginti, kad būtų užtikrinta vaikų ateitis ir gerovė.

Siekdama išspręsti šiuos uždavinius, Komisija narės toliau daugiausia dėmesio skirs saugios galimybės naudotis formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugomis užtikrinimui ir mažins laikotarpio, kuriuo vaikai negali mokytis, trukmę³³. Būtina padaryti viską, kas įmanoma, kad būtų užtikrintos tinkamos ir saugios priėmimo sąlygos ir galimybė jomis naudotis. Būtų galima, visų pirma kalbant apie nelydimus vaikus, vaikus patikėti suaugusiems giminaičiams arba globėjų

³¹ COM(2016) 272 *final*.

³² COM(2016) 194 *final*.

³³ Visų pirma pagal skubios paramos priemonę. http://ec.europa.eu/echo/what-we-do/humanitarian-aid/emergency-support-within-eu_en.

šeimoms, juos apgyvendinti specialiai vaikams įrengtuose apgyvendinimo centruose arba kitose tinkamose vietose, kaip antai atidžiai stebimuose atviruose priėmimo centruose, kurių paskirtis – užtikrinti vaikų apsaugą, arba, kalbant apie vyresnius vaikus, skirti nedideles atskiras gyvenamąsias patalpas³⁴. Jungtinių Tautų alternatyvios vaikų globos gairėse nustatyti tinkami standartai³⁵.

Būta atveju, kai dėl tinkamų papildomų priėmimo centrų trūkumo vaikai buvo apgyvendinti uždaruose centruose. Atsižvelgiant į tai, kad **dėl sulaikymo** vaikai **patiria neigiamą poveikį**, administracinio sulaikymo priemonę reikėtų taikyti (laikantis ES teisės nuostatų ir jei tai griežtai būtina) tik išimtinėmis aplinkybėmis ir tik kaip kraštutinę priemonę, taip pat trumpiausiu galimu laikotarpiu ir jokiais atvejais neapgyvendinant vaikų įkalinimo įstaigoje.

Be to, jei yra pagrindas sulaikyti, būtina padaryti viską, kas įmanoma, siekiant užtikrinti, kad būtų prieinamos įvairios administraciniam vaikų migrantų sulaikymui alternatyvios priemonės³⁶, įskaitant priemones, kurioms įgyvendinti skiriama ES fondų lėšų. Sulaikymui alternatyvių priemonių propagavimas bus pagrindinė 2017 m. lapkričio mėn. vykšančio 11-ojo forumo vaiko teisių klausimais tema.

Nacionaliniu lygmeniu nustačius **veiksmingas stebėsenos sistemas** taip pat turėtų būtų lengviau užtikrinti tinkamą priėmimo centrų veikimą ir tai, kad daugiausia dėmesio būtų skiriama ne verslo interesams (pelno siekiančiuose centruose), o vaiko apsaugai. Be praėjusiais metais jau parengtų gairių dėl priėmimo sąlygų, kurios taikomos visiems prieglobsčio prašytojams, Europos prieglobsčio paramos biuras (EASO) 2017 m. remdamas valstybes nars parengs konkrečias gaires dėl veiklos standartų ir rodiklių, susijusių su materialinėmis nelydimų vaikų priėmimo sąlygomis.

Pagrindiniai veiksmai

Valstybės narės raginamos nuo 2017 m., padedant Komisijai ir ES agentūroms, imtis šių veiksmų:

- užtikrinti, kad vaikams atvykus, būtų atliktas individualus jų pažeidžiamumo ir poreikių vertinimas atsižvelgiant į lytį ir amžių, taip pat kad į šį vertinimą būtų atsižvelgiama visose tolesnėse procedūrose;
- užtikrinti, kad visiems vaikams būtų laiku suteikta galimybė naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis (įskaitant profilaktinę sveikatos priežiūrą) ir psichologinę bei socialinę paramą, taip pat galimybė, neatsižvelgiant į vaiko ir (arba) vaiko tėvų statusą, naudotis įtraukaus formaliojo ir neformaliojo švietimo paslaugomis;
- užtikrinti, kad būtų sukurta įvairių nelydimiems vaikams skirtų alternatyvių globos galimybių, įskaitant globą globėjų šeimose ir (arba) šeimose;
- užtikrinti, kad visi priėmimo centrai, kuriuose apgyvendinami vaikai, vykdydami veiklą taikytų vaiko apsaugos priemones; tai gali būti daroma ir paskiriant už vaiko apsaugą atsakingą asmenį;
- užtikrinti, kad būtų sukurtos ir prieinamos įvairios administraciniam vaikų migrantų sulaikymui alternatyvios priemonės, ir vykdyti jų taikymo stebėseną;
- užtikrinti, kad būtų sukurta tinkama ir veiksminga vaikų migrantų priėmimo stebėsenos sistema;
- visapusiškai naudotis būsimomis EASO gairėmis dėl veiklos standartų ir rodiklių, susijusių su materialinėmis nelydimų vaikų priėmimo sąlygomis.

³⁴ Kaip nustatyta Direktyvos 2013/33/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (naujos redakcijos) 24 straipsnyje, OL L 180, 2013 6 29, p. 96–116.

³⁵ <http://www.refworld.org/docid/4c3acd162.html>.

³⁶ Žr. Direktyvos 2013/33/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (naujos redakcijos), 11 straipsnį, OL L 180, 2013 6 29, p. 96–116, taip pat aiškinamuosius dokumentus, UNHCR standartus dėl sulaikymo ir „Sulaikymui alternatyvių priemonių“ 84–88 punktus. http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=42359.

5. STATUSO SUTEIKIMO PROCEDŪRŲ GREITO IR VEIKSMINGO TAIKYMO UŽTIKRINIMAS IR PROCEDŪRINIŲ GARANTIJŲ ĮGYVENDINIMAS

Visiems Europos Sąjungos teritorijoje esantiems vaikams turi būti užtikrintos **tinkamos garantijos**, įskaitant garantijas visais prieglobsčio prašymo nagrinėjimo ir grąžinimo procedūrų etapais. Šiuo metu reikėtų sparčiau įgyvendinti keletą pagrindinių apsaugos priemonių, visų pirma susijusių su teise gauti informaciją, teisiniu atstovavimu ir globa, teise būti išklaustyti, teise į veiksmingą teisinę gynybą, taip pat su daugiadalykėmis ir gerbiant teises taikomomis amžiaus nustatymo procedūromis.

Globėjų vaidmuo užtikrinant galimybę naudotis teisėmis ir apsaugant visų nelydimų vaikų (įskaitant prieglobsčio neprašančius vaikus) interesus yra nepaprastai svarbus. Jie gali, bendradarbiaudami su kitais subjektais, padėti vaikui įgyti pasitikėjimą ir užtikrinti jo gerovę, įskaitant su integracija susijusius atvejus. Globėjai taip pat gali padėti užtikrinti, kad vaikai nedingtų arba kad jie netaptų prekybos žmonėmis aukomis. Šiuo metu kai kuriose valstybėse narėse esama didelių trūkumų, susijusių su globos sistemų veikimu, ypač kalbant apie esamų tinkamos kvalifikacijos globėjų skaičių ir jų skyrimo spartą. Prireikus turėtų būti stiprinamos globos institucijos. Reikėtų samdyti pakankamą skaičių globėjų, juos greičiau paskirti ir aprūpinti reikiamomis priemonėmis, kad jie galėtų atlikti savo užduotis. Taip pat būtina skubiai užtikrinti, kad valstybių narių globėjai ir globos institucijos įgytų gerosios patirties ir parengtų rekomendacijas, taip pat kad jie ta patirtimi ir rekomendacijomis tarpusavyje keistųsi. Būtent dėl to 2017 m. bus sukurtas Europos globėjų tinklas.

Komisijos 2016 m. pasiūlymuose pertvarkyti **bendrą Europos prieglobsčio sistemą** pripažįstama, kad globėjų vaidmuo globojant nelydimus vaikus nepaprastai svarbus, ir siekiama sustiprinti konkrečias vaikams taikomas garantijas³⁷. Pasiūlymu dėl prieglobsčio procedūrų reglamento³⁸ siekiama sustiprinti valstybių narių globos sistemas, o naujasis Dublino reglamentas³⁹ turėtų padėti užtikrinti, kad būtų greitai nustatoma už vaiko tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė.

Valstybėse narėse taikomi skirtingi **amžiaus nustatymo** metodai ir procedūros ir jie ne visada yra pagrįsti EASO rekomendacijomis ir jų taikymo patirtimi. Pavyzdžiui, kartais amžiaus nustatymo procedūros atliekamos be reikalo ir naudojami invaziniai metodai, dažnai globėjai skiriami tik atlikus amžiaus nustatymo procedūras, be to, vykstant ginčams dėl vaiko amžiaus, kartais vaikai sulaikomi. Kai kuriais atvejais reikalaujama, kad vaikai patys sumokėtų, kad būtų užginčytas sprendimas dėl amžiaus, dėl kurio kilo ginčas. Jei abejojama, ar vaikas yra jaunesnis nei 18 metų amžiaus, turi būti taikomos patikimos, daugiadalykės amžiaus nustatymo procedūros, kurios visiškai dera su ES teisėje nustatytais teisinėmis garantijomis, susijusiomis su amžiaus nustatymu. Jei rezultatai prieštaringi, pagal ES teisę⁴⁰ asmuo jo naudai turi būti laikomas vaiku. 2017 m. EASO atnaujins gaires dėl amžiaus nustatymo.

Kaip jau minėta, dažnai **šeimoms narių paieškos ir šeimos susijungimo / šeimos vientisumo išsaugojimo procedūros** trunka per ilgai arba pradedamos per vėlai. Šios procedūros turėtų būti atliekamos neatsižvelgiant į vaiko teisinį statusą, dalyvaujant už vaiko apsaugą atsakingam asmeniui arba vaiko globėjui, kai šis asmuo paskiriamas. Kalbant apie prieglobsčio prašančius asmenis, nepakankamai naudojamosi galimybe juos perkelti pagal Dublino reglamento šeimos vientisumo išsaugojimo nuostatas ir kartais jų perkėlimas trunka daug mėnesių. Reikėtų bendromis pastangomis

³⁷ Žr. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1620_lt.htm ir http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2433_lt.htm.

³⁸ COM(2016) 467 *final*.

³⁹ COM(2016) 270 *final*.

⁴⁰ Kalbant apie prieglobsčio prašančius vaikus migrantus, tai nustatyta Direktyvoje 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos, OL L 180, 2013 6 29, p. 60–95. Taip pat žr. Direktyvos 2011/36/ES dėl prekybos žmonėmis prevencijos, kovos su ja ir aukų apsaugos 13 straipsnio 2 dalį, OL L 101, 2011 4 15, p. 1–11.

paspartinti šeimos susijungimo procedūras, visų pirma perkelti nelydimus ir atskirtus vaikus. Pagal Dublino reglamentą arba kitas priemones vaikus perkelti iš vienos Europos Sąjungos valstybės narės į kitą, nepaprastai svarbus yra glaudus kiekvienos valstybės narės institucijų, atsakingų už vaiko gerovę, bendradarbiavimas. Valstybės narės turėtų naudotis visais esamais bendradarbiavimo būdais, pavyzdžiui, per reglamente „Briuselis IIa“⁴¹ nustatytas centrinės valdžios institucijas.

Kartais labai delsiama **vykdyti prieglobsčio prašymo nagrinėjimo ir kitas procedūras, susijusias su vaikais**. Laikantis Europos Tarybos gairių dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo⁴², pirmiausia turėtų būti atliekamos vaikų statuso suteikimo procedūros (pagal skubos principą).

Prieglobsčio prašytojų iš Italijos ir Graikijos perkėlimas Europos Sąjungoje vykdomas siekiant ne tik sumažinti šioms valstybėms narėms tenkančią spaudimą, bet ir užtikrinti, kad būtų skubiai pradėtos vykdyti Europos Sąjungoje perkeltų asmenų prieglobsčio prašymų nagrinėjimo procedūros. Pagal **Tarybos sprendimus dėl perkėlimo Europos Sąjungoje**⁴³ valstybės narės turėtų pirmiausia perkelti pažeidžiamus asmenis, įskaitant nelydimus vaikus ir kitus ypač pažeidžiamus vaikus. 2016 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba ragino valstybės nars dar labiau stengtis paspartinti asmenų, visų pirma nelydimų vaikų, perkėlimą Europos Sąjungoje⁴⁴. Nors Komisija nuolat ragina dėti daugiau pastangų, nuo 2017 m. balandžio 2 d. Europos Sąjungoje iš Graikijos perkeltas tik 341 nelydimas ir atskirtas vaikas. Europos Sąjungoje iš Italijos perkeltas tik vienas atskirtas vaikas, kadangi institucijos kol kas nėra nustačiusios specialios nelydimų vaikų perkėlimo Europos Sąjungoje procedūros⁴⁵. Labai svarbu, kad valstybės narės prisiimtų didesnius įsipareigojimus perkelti būtent nelydimus ir atskirtus vaikus.

Pagrindiniai veiksmai

2017 m. Komisija ir ES agentūros imsis šių veiksmų:

- sukurs Europos globėjų tinklą, kad, bendradarbiaudamos su Europos globos institucijų tinklu, galėtų įgyti gerosios patirties ir parengtų globos rekomendacijas, taip pat kad jos ta patirtimi ir rekomendacijomis tarpusavyje keistųsi;
- EASO atnaujins gaires dėl amžiaus nustatymo.

Valstybės narės raginamos, padedant Komisijai ir ES agentūroms, imtis šių veiksmų:

- stiprinti globos instituciją / įstaigą siekiant užtikrinti, kad būtų skubiai paskirti visų nelydimų vaikų globėjai;
- įgyvendinti patikimas, daugiadalykes, neinvazines amžiaus nustatymo procedūras;
- užtikrinti, kad būtų greitai ir veiksmingai vykdoma šeimos narių paieška ES ir ES nepriklausančiose šalyse, tuo tikslu naudojantis visais esamais tarpvalstybinio bendradarbiavimo būdais;
- pirmiausia, laikantis skubos principo, išnagrinėti su vaikais susijusius atvejus (pvz., prieglobsčio prašymus);
- pirmiausia Europos Sąjungoje iš Graikijos ir Italijos perkelti nelydimus nepilnamečius.

⁴¹ Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, OL L 338, 2003 12 23, p. 1–29.

⁴² Pagal Prieglobsčio procedūrų direktyvos 31 straipsnio 7 dalies b punktą ir Europos Tarybos gaires dėl vaiko interesus atitinkančio teisingumo: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016804b2cf3.

⁴³ 2015 m. rugsėjo 14 d. Tarybos sprendimas (ES) 2015/1523, kuriuo Italijos ir Graikijos labai nustatomos laikinosios priemonės tarptautinės apsaugos srityje, ir 2015 m. rugsėjo 22 d. Tarybos sprendimas (ES) 2015/1601, kuriuo Italijos ir Graikijos labai nustatomos laikinosios priemonės tarptautinės apsaugos srityje.

⁴⁴ http://www.consilium.europa.eu/lt/meetings/european-council/2016/12/20161215-euco-conclusions-final_pdf/.

⁴⁵ COM(2017) 212 *final*.

6. TVARIŲ SPRENDIMŲ UŽTIKRINIMAS

Tvarūs sprendimai yra būtini, kad būtų galima ilgainiui visiems vaikams užtikrinti normalią ir stabilią padėtį. Nustatant tvarius sprendimus, reikėtų apsvarstyti visas galimybes, kaip antai integraciją valstybėje narėje, grįžimą į kilmės šalį, perkėlimą į ES arba susijungimą su šeimos nariais trečiojoje šalyje. Labai svarbu, kad visais atvejais būtų atidžiai **nustatomi vaiko interesai**⁴⁶.

Reikėtų nustatyti aiškias taisykles dėl vaikų, kuriems nesuteiktas prieglobstis, bet kurie nebus grąžinti į savo kilmės šalį, teisinio statuso⁴⁷. Kiekviena valstybė narė turėtų patvirtinti savo procedūras ir procesus, kurie padėtų nustatyti tvarius sprendimus kiekvienu individualiu atveju, ir aiškiai apibrėžti visų atliekant vertinimą dalyvaujančių asmenų vaidmenį ir pareigas, kad būtų išvengta padėties, kai ilgą laiką nėra aiškus vaikų teisinis statusas. Kol nerastas tvarus sprendimas, taip pat turėtų būti užtikrinta **galimybė naudotis švietimo, sveikatos priežiūros paslaugomis ir psichologine bei socialine parama**. Galiausiai valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti statuso suteikimo procedūrų prieinamumą ir tai, kad vaikams, kurie nebus grąžinti, ypač šalyje tam tikrą laiką gyvenantiems vaikams, būtų suteikiamas gyventojų statusas.

Siekiant skatinti vaikų raidą iki sulaukiant pilnametystės, labai svarbu užtikrinti jų **ankstyvą integravimą**. Tai yra socialinės investicijos ir vienas iš svarbiausių veiksnių, padedančių visoje Europoje stiprinti visuomenės sanglaudą. Vaikų integracija ankstyviausiu etapu, taikant bendro pobūdžio ir tikslines priemones, taip pat svarbi siekiant kuo labiau sumažinti riziką, susijusią su galimu nusikalstamumu ir radikalėjimu⁴⁸. Informacijos apie radikalizaciją tinklas (RAN) siekia nustatyti, kokia veikla vykdoma šiuo metu siekiant remti ir apsaugoti vaikus, kurie galbūt yra traumuoti ir gali lengvai pasiduoti radikalėjimui, ir kokie metodai taikomi⁴⁹. Tai yra ir nuolatinės pastangos puoselėti teigiamą požiūrį į įvairovę ir į kovą su rasizmu, ksenofobija ir ypač su neapykantos vaikams migrantams kurstymu.

Kadangi neseniai atvykę vaikai galbūt dar neturėjo galimybes įgyti pakankamų įgūdžių ir gebėjimų, kad galėtų visiškai ir aktyviai integruotis į visuomenę, visų pirma – tęsti mokslus arba patekti į darbo rinką, šiuo pereinamuoju etapu vaikai turėtų būti teikiamos konsultacijos, parama ir užtikrinamos galimybės toliau mokytis. Be to, taip pat kaip ir vaikams ES piliečiams, kuriems yra skirta valstybės globa, turi būti nustatyti mechanizmai ir procesai, skirti padėti vaikams migrantams, kuriems skirta valstybės globa, pasirengti pereinamajam laikotarpiui, kol jie sulauks pilnametystės ir (arba) bus panaikinta globa.

Komisija ragina valstybes nares bendradarbiauti šioje srityje – ji padeda lengviau keistis gerąja patirtimi⁵⁰ ir teikia finansinę paramą bandomiesiems visų vaikų migrantų, įskaitant nelydimus

⁴⁶ ES nuostatų dėl tvarių sprendimų apžvalga pateikta adresu http://www.connectproject.eu/PDF/CONNECT-EU_Reference.pdf (p. 59).

⁴⁷ Pagal 2017 m. kovo 7 d. rekomendacijos dėl grąžinimo 13 pastraipą (COM(2017) 1600 *final*).

⁴⁸ Pagal 2016 m. lapkričio 3 d. Tarybos išvadas (13611/16) ir COM(2016) 379 *final*. Taip pat žr. 2016 m. kovo 15 d. Europos Tarybos ataskaitoje „Vaikų radikalėjimo prevencija šalinant pagrindines priežastis“ (angl. „*Preventing the radicalisation of children by fighting the root causes*“) pateiktus nustatytus faktus ir Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliuciją Nr. 2103/2016.

⁴⁹ Žr. 2016 m. lapkričio mėn. RAN pranešimą „Iš konflikto zonų kilę grąžinami vaikai“ (angl. „*Child returnees from conflict zones*“), kuriame aprašomos konkrečios problemos, kylančios dirbant su riziką patiriančiais vaikais: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_child_returnees_from_conflict_zones_112016_en.pdf; taip pat žr. vadovė dėl grąžinamų asmenų pateiktas pastabas, įskaitant atskirą skyrių vaikų klausimais; šis vadovas bus pristatytas 2017 m. birželio mėn. vykstančioje RAN konferencijoje grąžinamų asmenų klausimais.

⁵⁰ Žr. Europos integracijos svetainę <https://ec.europa.eu/migrant-integration/search?search=child+good+practices>.

vaikus, integravimo projektams. Nelydimų vaikų integravimas – Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (PMIF) 2014–2020 m. prioritetinis tikslas. Lig šiol pagal Trečiųjų šalių piliečių integravimo veiksmų planą⁵¹ ir 2016 m. gruodžio mėn. Tarybos išvadas⁵² įgyvendinti pagrindiniai veiksmai – tai kvietimai teikti pasiūlymus įvairiose politikos srityse daugiausia dėmesio skiriant integracijai.

Valstybių narių integracijos politika atspindi jų skirtingas socialines ir ekonomines aplinkybes ir sąlygas. **Užtikrinti galimybę pakankamai anksti ir veiksmingai naudotis įtraukaus formaliojo švietimo paslaugomis**, įskaitant ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugas, – viena iš svarbiausių ir veiksmingiausių vaikų integravimo priemonių, padedančių stiprinti kalbos įgūdžius, socialinę sanglaudą ir savitarpio supratimą. Vienas iš pagrindinių integracijos veiksmų – mokytojų mokymas siekiant juos parengti darbui su įvairių poreikių turinčiais vaikais. Taip pat svarbu skirti dėmesio kitiems socializacijos aspektams – be kita ko, organizuojant laisvalaikio ir sporto veiklą. Visiems vaikams, net jei jie bus grąžinti į trečiąją šalį, turi būti veiksmingai užtikrinta galimybė naudotis švietimo paslaugomis ir visomis priemonėmis, kurios reikalingos, kad būtų galima užtikrinti šią galimybę mokytis (pvz., kalbos mokymo kursai). Vis didėjant vaikų migrantų švietimo segregacijos rizikai⁵³ ir siekiant užtikrinti vaikų integraciją kitose gyvenimo srityse, svarbiausia yra pasirūpinti, kad jiems būtų suteikta galimybė naudotis įtraukaus, nediskriminavimo principu pagrįsto švietimo paslaugomis. Kad vaikai galėtų integruotis priimančiojoje šalyje, labai svarbu **laiku užtikrinti sveikatos priežiūros prieinamumą ir deramą gyvenimo lygį**. Būtina gerinti gyvenimo sąlygas, taip pat tobulinti priemones, kuriomis mažinamas vaikų skurdas ir užtikrinamas sveikatos (įskaitant psichikos sveikatą) priežiūros paslaugų teikimas⁵⁴.

Valstybės narės, ypatingą dėmesį skirdamos pažeidžiamiausiems asmenims, taip pat turėtų aktyviau įgyvendinti **perkėlimo į ES ir kitas teises priemones, skirtas vaikams**, įskaitant šeimose gyvenančius vaikus. Nelydimus arba atskirtus vaikus ir šeimas būtų galima skubiai perkelti į ES pagal valstybių narių nacionalines perkėlimo į ES programas arba pagal vykdomas 2015 m. liepos 20 d. Išvadose dėl perkėlimo į ES⁵⁵ ir 2016 m. kovo 18 d. ES ir Turkijos pareiškime nustatytas Europos perkėlimo į ES programas. Vykdyti nelydimų arba atskirtų vaikų perkėlimą į ES skatinama skiriant finansines paskatas, numatytas PMIF reglamente⁵⁶ nustatytoje Sąjungos perkėlimo į ES programoje. 2016 m. liepos 13 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl reglamento, kuriuo nustatoma Sąjungos lygmens perkėlimo į ES sistema, pagal kurią vaikai ir paaugliai, patiriantys riziką, priskiriami prie pažeidžiamų asmenų, atitinkančių perkėlimo į ES kriterijus⁵⁷.

Jei taip būtų geriausiai apsaugomi vaiko interesai, vaikai turėtų būti **grąžinami** į savo kilmės šalį arba perduodami kitoje trečiojoje šalyje esantiems šeimos nariams. Priimant sprendimus vaikus grąžinti į kilmės šalį, turi būti laikomasi negražinimo ir vaiko interesų apsaugos principų, šie sprendimai turėtų būti grindžiami kiekvienu konkrečiu atveju atliekamu vertinimu ir jie turi būti vykdomi taikant sąžiningą ir veiksmingą procedūrą, kuria garantuojama teisė į apsaugą ir nediskriminavimą. Visų pirma turėtų būti siekiama geriau bendradarbiauti su kilmės šalimis – tai galima pasiekti ir užtikrinant geresnę šeimos narių paiešką bei geresnes reintegravimo sąlygas.

⁵¹ COM(2016) 377 final.

⁵² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15312-2016-INIT/lt/pdf>.

⁵³ Žr. FRA ataskaitą „Visi kartu ES. Migrantų ir jų vaikų dalyvavimo skatinimas“ („Together in the EU – Promoting the participation of migrants and their descendants“). <http://fra.europa.eu/en/publication/2017/migrant-participation>.

⁵⁴ Vaikai migrantai patiria didelę skurdo riziką, taigi, įgyvendinant integruotą požiūrį, kurio laikytis skatinama Komisijos rekomendacijoje „Investicijos į vaikus. Padėkime išsivaduoti iš nepalankios socialinės padėties“, vėl skiriamas didelis dėmesys integracijos aplinkybėms. OL L 59, 2013 3 2, p. 5–16.

⁵⁵ 11130/15.

⁵⁶ Reglamentas (ES) Nr. 516/2014, kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas, OL L 150, 2014 5 20, p. 168–194.

⁵⁷ COM(2016) 468 final.

Gražinimo vadove⁵⁸ ir 2017 m. kovo 7 d. Komisijos rekomendacijoje dėl gražinimo veiksmingesnio padidrinimo įgyvendinant Direktyvą 2008/115/EB⁵⁹ pateikiamos konkrečios rekomendacijos, kaip užtikrinti vaiko interesų apsaugą. Svarbu užtikrinti, kad vaikams, kurie bus gražinti, iki išvykimo ir nuvykus į savo kilmės šalį arba kitą trečiąją šalį būtų galima iš karto taikyti tinkamas (re)integravimo priemonės.

Pagrindiniai veiksmai

2017 m. Komisija imsis šių veiksmų:

- skatins vaikų integravimą naudojant turimas lėšas ir keičiantis gerąja patirtimi, kaip užtikrinti nediskriminavimo principu grindžiamą galimybę naudotis viešosiomis paslaugomis ir tikslinėmis programomis.

Valstybės narės raginamos:

- užtikrinti, kad netrukus po atvykimo vaikams būtų suteikiamos vienodos galimybės naudotis įtraukaus formaliojo švietimo paslaugomis, įskaitant ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugas, taip pat sukurti ir įgyvendinti tikslines šių veiksmų rėmimo programas;
- visiems vaikams laiku užtikrinti sveikatos priežiūros ir kitų svarbiausių viešųjų paslaugų prieinamumą;
- teikti paramą, kad pereinamuoju laikotarpiu iki sulaukiant pilnametystės (arba panaikinant globą) vaikams būtų užtikrinta galimybė naudotis reikiamomis švietimo paslaugomis;
- įgyvendinant visų su integracija susijusių sričių politiką, skatinti socialinę įtrauktį, pavyzdžiui, teikiant pirmenybę galimybei skirti mišrų, nesegreguotą gyvenamąjį būstą ir teikiant įtraukaus švietimo paslaugas;
- aktyviau perkelti į ES vaikus, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga;
- užtikrinti, kad būtų įgyvendintos tinkamos šeimos narių paieškos ir reintegravimo priemonės, kuriomis būtų galima tenkinti vaikų, kurie bus gražinti į savo kilmės šalį, poreikius.

7. KOMPLEKSINIAI VEIKSMAI. GERBTI VAIKO INTERESUS IR UŽTIKRINTI JŲ APSAUGĄ, VEIKSMINGIAU NAUDOTIS DUOMENIMIS, MOKSLINIAIS TYRIMAIS, MOKYMO IR FINANSAVIMO GALIMYBĖMIS

Imantis bet kokių **su vaikais susijusių veiksmų arba priimant bet kokius su vaikais susijusius sprendimus**, būtina pirmiausia įvertinti **vaiko interesus** ir į juos atsižvelgti⁶⁰. Tačiau šiuo metu daugumos valstybių narių teisės aktuose nereglamentuojamas šio reikalavimo nustatymo ir įgyvendinimo procesas, taip pat ir kalbant apie tvarius sprendimus dėl nelydimų vaikų, grindžiamus individualiu ir daugiadalykiu vertinimu. Taip pat nacionaliniuose teisės aktuose ne visada aiškiai nurodytas globėjų vaidmuo šiomis aplinkybėmis. Svarbu, kad Europos Sąjunga, remdamasi tarptautiniais standartais, toliau rengtų rekomendacijas šiuo klausimu. Kad siekiant nustatyti vaikui

⁵⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/return_handbook_lt.pdf.

⁵⁹ C(2017) 1600 final.

⁶⁰ [Vaiko teisių konvencijos bendroji pastaba Nr. 14; http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf](http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf); procedūrinės garantijos, V skirsnis. UNHCR vaiko interesų nustatymo gairės. „Saugūs ir sveiki“ (angl. *Safe and Sound*), 2014 m.: <http://www.refworld.org/docid/5423da264.html>; 2012 m. vaiko interesų nustatymo gairės (<http://www.unhcr.org/4566b16b2.pdf>) ir UNHCR / Tarptautinio pagalbos komiteto praktinis vadovas (<http://www.refworld.org/pdfid/4e4a57d02.pdf>).

tinkamiausią tvarų sprendimą būtų išsamiai įvertinami vaiko interesai, turėtų būti taikomos ir papildomos procedūrinės garantijos, kadangi šis sprendimas yra labai svarbus vaiko ateičiai⁶¹.

Taip pat gali būti naudingi tiksliniai tyrimai. Pagal ES bendrąją mokslinių tyrimų ir inovacijų programą „Horizontas 2020“ bus atliekami moksliniai tyrimai, susiję su tuo, kaip vaikų migrantų integravimo aspektas turėtų būti įtraukiamas į ES švietimo sistemas.

Vaikai turi būti informuojami (atsižvelgiant į vaiko interesus, amžių ir aplinkybes) apie jų turimas teises, taip pat apie galimas jų apsaugos procedūras ir paslaugas. Reikia imtis daugiau veiksmų, kad būtų galima pašalinti trūkumus ir taikyti įvairius informavimo metodus siekiant patenkinti vaikų poreikių, – įrodyta, kad šiuo požiūriu yra svarbus kultūros tarpininkų ir vertėjų vaidmuo.

Europos Sąjunga didina valstybėms narėms skiriamą **paramą veiklai** – ji susijusi su mokymu, duomenų rinkimu, finansavimu ir keitimusi geriausia patirtimi. Ji toliau tai darys siekdama padėti įgyvendinti visus šiame komunikate aprašytus veiksmus.

Su vaikais ir jų labai dirbantys asmenys (pvz., sienos apsaugos pareigūnai, priėmimo centrų darbuotojai ir globėjai) ne visada yra tinkamai **apmokyti vaiko apsaugos** ir vaiko teisių klausimais ir kaip bendrauti su vaikais atsižvelgiant į jų lytį, amžių ir kitas susijusias aplinkybes. Visų pirma turėtų būti skiriama išteklių mokymui. 2017 m. atitinkamos ES agentūros teiks didesnę paramą ir rengs daugiau mokymo kursų vaikų migrantų apsaugos klausimais.

Duomenys apie vaikus migrantus vis dar yra labai nenuoseklūs, ne visada suskirstyti pagal amžių ir lytį ir ne visada jie yra palyginami – tai trukdo tinkamai atsižvelgti į vaikus ir jų poreikius. Be to, nežinomas tikslus (nelydimų) vaikų, kurie dingę arba pabėgo iš priėmimo ir globos centrų, skaičius⁶². Nuosekliai renkami tik duomenys apie prieglobsčio prašančių vaikų skaičių. Reikia rinkti išsamesnius duomenis apie visus vaikus migrantus, kad jais būtų galima remtis formuojant politiką, nustatant tikslingesnes paramos paslaugos ir planuojant nenumatytus atvejus⁶³ – visa tai turi būti daroma laikantis 2016 m. rugsėjo 19 d. Niujorko deklaracijos dėl pabėgėlių ir migrantų⁶⁴. Šiuo tikslu Komisijos migracijos ir demografijos žinių centras sukurs duomenų apie vaikus migrantus saugyklą⁶⁵. Iki 2017 m. pabaigos Komisija taip pat pradės konsultacijas dėl galimybės peržiūrėti surinktus su vaikais ir migracija susijusius ES lygmens duomenis, įskaitant duomenis, surinktus remiantis Migracijos statistikos reglamentu⁶⁶ ir 2011 m. gairėmis^{67,68}, kad būtų galima užtikrinti geresnę šių duomenų aprėptį, prieinamumą ir suskirstymo lygį.

⁶¹ Reglamento „Dublinas III“ 6 straipsnio 1 dalis, EURODAC reglamento 35 konstatuojamoji dalis, Prieglobsčio procedūrų direktyvos (naujos redakcijos) 33 konstatuojamoji dalis, Priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų direktyvos (naujos redakcijos) 18 konstatuojamoji dalis ir Priėmimo sąlygų direktyvos 9 konstatuojamoji dalis ir 23 straipsnio 2 dalis.

⁶² 2013 m. Komisijos tyrime „Europos Sąjungoje dingę vaikai. Nustatymas, duomenų rinkimas ir statistika“ (angl. „Missing Children in the European Union: Mapping, data collection and statistics“) pateikti 12 valstybių narių duomenys apie dingusių nelydimų vaikų skaičių. <http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/missing-children-study-2013-en.pdf>.

⁶³ Pvz., dėl tarptautinės apsaugos prašymų atsiėmimo, neišnagrinėtų atvejų, statuso suteikimo arba panaikinimo sprendimų, taip pat dėl perkėlimo pagal Dublino reglamentą.

⁶⁴ <https://refugeesmigrants.un.org/declaration>, II skirsnio „Išipareigojimai dėl migrantų ir pabėgėlių“ (angl. „Commitments that apply both to refugees and migrants“) 40 pastraipa.

⁶⁵ <https://ec.europa.eu/jrc/en/migration-and-demography>.

⁶⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/ALL/?uri=CELEX%3A32009R0223>. Reglamentas (EB) Nr. 223/2009 dėl Europos statistikos, panaikinantys reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1101/2008 dėl konfidencialių statistinių duomenų perdavimo Europos Bendrijų statistikos tarnybai, Tarybos reglamentą (EB) Nr. 322/97 dėl Bendrijos statistikos ir Tarybos sprendimą 89/382/EEB, Euratomas, įsteigiantį Europos Bendrijų statistikos programų komitetą, OL L 87, 2009 3 31, p. 164–173.

⁶⁷ Eurostatas, „Dėl kitų priežasčių išduoti pirmieji leidimai: priežastis, galiojimo trukmė ir pilietybė“, žr. http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resoth.

ES finansavimu prisidedama prie vaikų migrantų apsaugos ir remiamos **integruotos vaiko apsaugos sistemos**. Tačiau dėl didesnės vaikų, palyginti su visų atvykstančių migrantų skaičiumi, santykinės dalies taip pat reikėtų užtikrinti, kad, atsižvelgiant į reiškinio mastą, nacionalinėse valstybių narių programose, finansuojamose PMIF ir Vidaus saugumo fondo (VSF) lėšomis, jų poreikiams būtų skiriama daugiausia dėmesio. Apsaugos aspektas yra įtrauktas į skubios intervencijos priemones, remiamas pagal skubios paramos priemonę. Reikėtų daugiau naudotis kitų fondų (įskaitant Europos struktūrinius ir investicijų fondus), pavyzdžiui, Europos socialinio fondo, Europos regioninės plėtros fondo, Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo, taip pat Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programos (EaSI) ir Teisių, lygybės ir pilietiškumo programos⁶⁹ lėšomis, kurios skiriamos veiksams, susijusiems su priėmimu, integravimu, švietimu arba galimybe naudotis procedūrinėmis garantijomis, remti. Taip pat svarbu užtikrinti, kad, skiriant reikiamą ES finansavimą, būtų taikomas vaiko apsaugos reikalavimas, kad su vaikais tiesiogiai bendraujančios organizacijos užtikrintų, kad jų darbuotojai tinkamai atliktų savo darbą ir būtų kompetentingi; taip pat svarbu užtikrinti, kad būtų taikomos ataskaitų teikimo procedūros ir mechanizmai bei atskaitomybės užtikrinimo priemonės.

Valstybės narės yra sukaupusios gausių žinių ir **gerosios patirties** vaikų migrantų apsaugos srityje; šiomis žiniomis ir patirtimi reikia dalytis vietos ir nacionaliniu lygmenimis.

Galiausiai Komisija užtikrins, kad būtų atidžiai stebima, kaip įgyvendinami visi susiję ES teisės aspektai, įskaitant visų pirma su pagrindinėmis teisėmis susijusių įsipareigojimų ir su vaiko teisėmis susijusių garantijų vykdymą⁷⁰.

⁶⁸ Eurostatas, „Dėl kitų priežasčių išduoti pirmieji leidimai: priežastis, galiojimo trukmė ir pilietybė“, žr. http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resoth.

⁶⁹ Aiškinamasis dokumentas dėl ES finansavimo skyrimo vaikų migrantų apsaugos veiksams, 2016 m. Europos vaiko teisių forumas. http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=19748.

⁷⁰ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/acquis_rights_of_child.pdf.

Pagrindiniai veiksmai

2017 m. Komisija ir ES agentūros imsis šių veiksmų:

- parengs papildomas su vaiko interesų nustatymu susijusias mokymo programas, rekomendacijas ir priemones;
- pradės konsultacijas dėl galimybės patobulinti esamus ES lygmens duomenų rinkimo mechanizmus, susijusius su vaikais ir migracija, įskaitant duomenų rinkimą pagal Migracijos statistikos reglamentą ir 2011 m. gaires, o Komisijos migracijos ir demografijos žinių centras sukurs duomenų apie vaikus migrantus saugyklą;
- reikalaus, kad su vaikais tiesiogiai bendraujančios organizacijos, norėdamos gauti ES finansavimą, vykdydamos veiklą taikytų vaiko apsaugos priemones;
- internetinėje duomenų bazėje kaups ir skleis gerą patirtį, susijusią su vaikų migrantų apsauga.

Valstybės narės raginamos:

- užtikrinti, kad visiems vaikams (atsižvelgiant į vaiko interesus, amžių ir aplinkybes) būtų suteikiama aktuali informacija apie jų turimas teises ir apie taikomas procedūras;
- užtikrinti, kad visi asmenys, su vaikais migrantais dirbantys nuo jų atvykimo prie ES sienų iki integravimo arba grąžinimo, būtų tinkamai apmokyti ir kad reikiamais atvejais dalyvautų vaiko apsaugos srities specialistai;
- užtikrinti, kad nacionalinėse valstybių narių programose, finansuojamose PMIF ir VSF lėšomis, vaikams migrantams būtų skiriama daugiausia dėmesio; naudotis visais kitais esamais papildomais ES finansavimo šaltiniais ir užtikrinti, kad organizacijos, kurioms ketinama skirti finansavimą, vykdydamos veiklą, taikytų vaiko apsaugos priemones;
- surinkti daugiau suskirstytų duomenų ir statistikos apie vaikus migrantus.

8. IŠVADA

Kaip matyti iš prie šio komunikato pridėdama Komisijos tarnybų darbinio dokumento, tam tikra pažanga padaryta įgyvendinant 2010–2014 m. veiksmų planą dėl nelydimų nepilnamečių, įskaitant su vaikų migrantų apsaugos teisine sistema susijusius veiksmus. Taip pat valstybės narės yra sukaupusios gausių su vaikų migrantų apsauga susijusių žinių ir gerosios patirties ir šiomis žiniomis bei patirtimi reikėtų plačiai dalytis. Tačiau kad būtų galima tinkamai išspręsti esamas problemas, **reikėtų** užtikrinti dar veiksmingesnę **visų vaikų migrantų** apsaugą.

Taigi būtina **ES, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis imtis priemonių** (taip pat bendradarbiaujant su pilietinės visuomenės ir tarptautinėmis organizacijomis), **kad būtų ryžtingai, bendromis ir suderintomis pastangomis įgyvendinti** pagrindiniai trumpalaikiai šiame komunikate aprašyti veiksmai. Jei teisėkūros institucijos greitai patvirtins pateiktus pasiūlymus dėl bendros Europos prieglobsčio sistemos reformos, kuriuose yra nuostatų, kuriomis konkrečiai siekiama užtikrinti geresnę vaikų ir kitų pažeidžiamų asmenų apsaugą, bus garantuota papildoma vaikų migrantų teisių apsauga ir valstybės narės turės tas nuostatas nedelsdamos įgyvendinti.

Valstybės narės ir toliau užima svarbiausias pozicijas užtikrindamos vaikų migrantų apsaugą, o Komisija jas remia šiame komunikate aprašytais veiksmais – be kita ko, rengs papildomas mokymo programas, teiks rekomendacijas ir paramą veiklai, skirs turimas lėšas. Taip pat bus sustiprintas ES agentūrų tarpusavio bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas su šioje srityje veiklą vykdančiomis nacionalinėmis institucijomis, Jungtinių Tautų agentūromis ir pilietinės visuomenės organizacijomis. Komisija atidžiai stebės, kaip įgyvendinami šiame komunikate nustatyti tolesni veiksmai, ir reguliariai teiks ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai.